

การพัฒนาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
สำหรับกองทัพบกไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย
พันเอกบรรณศิริ บัวเพื่อน
รองผู้อำนวยการ กองฝึกจำลองยุทธ์ ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์
กรมยุทธศึกษาทหารบก

วิทยาลัยการทัพบก
กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอกบรรณศิริ บัวเพื่อน

เรื่อง การพัฒนาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสำหรับกองทัพบกไทย

วันที่ 4 กรกฎาคม 2560 **จำนวนคำ :** 5,406 **จำนวนหน้า :** 16

คำสำคัญ การพัฒนา, อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ, กองทัพบกไทย

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

กองทัพบกไทยได้ใช้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งหมายรวมถึงการบริการด้านความมั่นคงในกิจการด้านต่างๆ ทั้งในด้านส่งกำลังบำรุง การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ และบริการด้านการขนส่ง และกองทัพบกไทยได้มีนโยบายที่จะใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศมากขึ้น โดยกองทัพบกไทยยังสามารถขยายขอบเขตการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้ โดยเฉพาะการใช้งานด้านการบริการเพื่อความมั่นคงในลักษณะต่างๆ แต่ยังคงขาดผู้ประกอบการภาคเอกชนที่มีศักยภาพเพียงพอ สำหรับในด้านการผลิต วิจัย พัฒนา ซ่อมสร้าง ดัดแปลง แก้ไข อาวุธยุทโธปกรณ์นั้น สามารถดำเนินการได้ด้วยการมุ่งเน้นการวิจัย พัฒนา แสวงหาคำตอบความรู้ ในอาวุธยุทโธปกรณ์นั้นๆ มีความมุ่งมั่นที่ขยายความร่วมมือ และยังมีโอกาสที่จะขยายการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไปยังอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยส่งเสริมในอนาคต

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Bannasiri Buaphuan

TITLE: How to Develop the Usage Defense Industry for Royal Thai Army

DATE: 4 July 2017 **WORD COUNT:** 5,406 **PAGES:** 16

KEY TERMS: Develop, Defense Industry, Royal Thai Army

CLASSIFICATION: Unclassified

The Thai Army has used the defense industry, which includes security services in various fields. Both in the logistics. Supply of Ordnance and Transportation Services. And the Royal Thai Army has a policy to use the defense industry more. The Royal Thai Army can also expand the scope of defense industry applications, especially the use of security services in various ways. But there is still a lack of qualified private entrepreneurs. For the production on research, development, repair, modification, ordnance can be operated by focus on research, development and acquisition of knowledge in the armaments. It is committed to supporting the defense industry to expand cooperation in the defense industry. And there is also the opportunity to expand defense industry by the industries that Thailand promotes in the future.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ ได้สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างสูงในด้านการ
ศึกษาวิจัยจากพลตรีสุรต แสงสว่างดำรง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา, พันเอกพิษณุ คงเมือง
ประธานกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล, พันเอกภรต์ เทียนทองดี กรรมการ
และพันเอกธีชกร ภูวพัฒน์ดล กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้แนวทาง ข้อ
ชี้แนะ คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่
อย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงาน
ทหาร กระทรวงกลาโหม ที่ได้สนับสนุนข้อมูลสำคัญในเรื่องอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
ของประเทศไทย มาทำเอกสารวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ

การพัฒนาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ สำหรับกองทัพบกไทย

บทนำ

กองทัพบกไทยได้ใช้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกิจการด้านต่างๆ โดยเฉพาะงานด้านส่งกำลังบำรุง ในการจัดหาอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการบริการด้านการขนส่ง ซึ่งมีทั้งที่กองทัพบกไทยและหน่วยในสังกัดกระทรวงกลาโหมผลิตได้เอง จัดหาจากภาคเอกชนทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ มีการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงกลาโหม (Defence Technology Institute (Public Organization) : DTI), ผู้ประกอบการภายในประเทศ และสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศในระดับหนึ่ง โดยที่กองทัพบกไทยได้มีนโยบายที่จะใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศมากขึ้น โดยการแสวงหา พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางทหาร หมายรวมถึงอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับภาครัฐและเอกชน รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียน¹ ทั้งนี้เมื่อเทียบกับการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศต่างๆ ตลอดจนโอกาสของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยแล้ว กองทัพบกไทยยังสามารถขยายขอบเขตการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับกองทัพบกไทยได้

ความสำคัญของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ก่อนอื่นมาทำความรู้จักกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศก่อน โดยศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหมได้ให้คำจำกัดความหลายประการ โดยสรุปแล้ว อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมที่ดำเนินการโดยภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต วิจัย พัฒนา ซ่อมสร้าง ดัดแปลง แก้ไข สิ่งอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทางทหาร นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการให้บริการ ที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงหรือการป้องกันประเทศ²

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศในปัจจุบัน มีเพียงไม่กี่ประเทศที่มีขีดความสามารถในการดำเนินการสนับสนุนกิจการทางด้านความมั่นคง มีการพัฒนาและจำหน่ายสินค้าและบริการแก่กองทัพในประเทศต่างๆ จึงมีความจำเป็นในการพึ่งพาตนเองทางด้านการผลิต ยุทโธปกรณ์และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับต่อการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศยังเป็นการสนับสนุนการฝึกกำลังเพื่อการป้องกันประเทศ ที่เพิ่มบทบาทในการป้องกันประเทศและเพิ่มความสำคัญให้กับภาคเอกชนนอกเหนือจากภาครัฐและภาคทหาร และเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศจำนวนมาก

การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศนั้น นอกจากจะดำเนินการเป็นเอกเทศของแต่ละประเทศแล้ว บางประเทศยังสร้างระบบความร่วมมือกัน โดยการนำจุดแข็งของประเทศหนึ่งไปทดแทน จุดอ่อนของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการพัฒนาสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศจะได้รับการรับรองลิขสิทธิ์ในกลุ่มประเทศ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกันในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันประเทศได้อีกด้วย³

การใช้งานของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศต่างๆ

ตามแนวทางสากล อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ท้ายที่สุดแล้ว ภาคเอกชนจะผู้ดำเนินการทั้งที่เป็นผู้ผลิตและผู้ให้บริการ โดยรัฐเป็นผู้ใช้ ควบคุม และสนับสนุน นอกจากจะช่วยให้เป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐ และช่วยลดความเสี่ยงเชิงเศรษฐกิจที่ต้องมีการแข่งขันกันแล้ว การที่ให้ภาคเอกชนมาดำเนินการนั้น จะมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกำลังพลระดับล่าง ที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งมีขีดความสามารถสูงในการผลิตอาวุธ ยุทโธปกรณ์ สำหรับผู้ประกอบการภาคเอกชนมีการแบ่งลักษณะตามการใช้งานในสนามรบ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

กิจการที่สามารถออกปฏิบัติการทางทหารได้โดยตรง (Military Provider Firms) เป็นกิจการที่บังคับบัญชาของกำลังทหารของรัฐบาล หรือจัดหากำลังทหาร หรือเป็นกิจการทหารรับจ้าง⁴ การสงครามนับแต่อดีตนั้นโดยมากจะดำเนินการโดยกองกำลังอาสาสมัคร

หรือทหารประชาชน ณ ปัจจุบันนั้นได้เป็นสิ่งต้องห้ามเชิงกฎหมาย ไม่เป็นที่ยอมรับสำหรับประเทศอารยะและองค์การระหว่างประเทศ แต่ทหารรับจ้างก็ยังใช้งานอยู่ไม่น้อย ดังเช่นประเทศคองโก, ประเทศเซียร์ราลีโอน ซึ่งเป็นเล็กๆ ที่อ่อนแอในแอฟริกา ทหารรับจ้างได้ถูกนิยามไว้ว่าเป็นกิจการส่วนบุคคลที่ถูกใช้งานเพื่อความขัดแย้ง (โดยใช้อาวุธ) ที่ไม่เกี่ยวข้องประเทศตน โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการส่วนตัว⁵ หรือบางประเทศก็ใช้บริษัทจัดหางานแทนการดำเนินการเอง เพื่อคัดสรรบุคลากรมาประจำการในหน่วยทหาร

กิจการให้คำปรึกษาด้านการทหาร (Military Consulting Firms) เป็นกิจการที่ดูแลทางด้านบริการฝึกศึกษา หรือช่วยเหลือการดำเนินการทางทหาร⁶ โดยกองทัพสหรัฐอเมริกาได้ว่าจ้างบริษัท Group Four Security ซึ่งเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ในด้านรักษาความปลอดภัยสัญชาติประเทศอังกฤษ (มีสาขา 125 ประเทศทั่วโลก รวมสหรัฐอเมริกา) ให้รักษาความปลอดภัยในฐานทัพอเมริกาเมื่อตอนทำสงครามในประเทศอิรัก⁷ ประเทศอังกฤษก็ได้ใช้บริษัท Reliance ในกิจการเรือรบ⁸ เป็นต้น นอกจากนี้ ST Electronics (Training & Simulation Systems) แห่งประเทศสิงคโปร์ ก็ได้ให้บริการด้านการจัดการฝึกควบคุมความเสียหายทางเรือ และการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ด้วยการจำลองสิ่งอุปกรณ์ และสามารถกำหนดเรื่องราวสำหรับการฝึกดังกล่าว⁹ แม้ว่าจะมีบริการที่เป็นที่น่าสนใจที่สามารถนำมาใช้งานได้ เช่น กิจการเรือรบ, การรักษาความปลอดภัยฐานทัพหรือค่ายทหาร การให้บริการด้านการฝึกเฉพาะทางบางประเภท แต่ภาคเอกชนของไทยยังไม่มีศักยภาพและผลิตภัณฑ์ยังไม่มีแรงดึงดูดเพียงพอที่จะให้กองทัพภกไทยนำมาพิจารณาใช้งาน

กิจการสนับสนุนด้านการทหาร (Military Support Firms) เป็นกิจการสนับสนุนด้านส่งกำลังบำรุง การขนส่ง การลำเลียงคน การสนับสนุนเชิงเทคนิค¹⁰ เป็นที่แน่นอนว่างานด้านส่งกำลังบำรุงนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องอาวุธ ยุทโธปกรณ์ การบริการด้านการขนส่งลำเลียงกำลังคนและยุทโธปกรณ์ การบริการทางด้านทางการแพทย์ การซ่อมบำรุงในสนามรบ นอกจากนี้ กิจการที่ให้บริการเชิงเทคนิคที่หลากหลาย ตั้งแต่ การบังคับอาวุธที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง การให้บริการค่ายทหาร การจ่ายอาหาร¹¹ การให้ข้อเสนอแนะหรือการดำเนินการวิธีทางด้านการข่าว การแลกเปลี่ยนความรู้ข้อคิดเห็นและการดำเนินงานทางไซเบอร์ การสนับสนุนและการวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและดาวเทียม เป็นต้น

การแบ่งระดับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ¹²

การจัดระดับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศต่างๆ นั้น ได้มีการแบ่งเป็น กลุ่มตามการพัฒนาและลักษณะการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศนั้นๆ ได้แก่

First Tier คือกลุ่มประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศชั้นนำที่มีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสมบูรณ์แบบและครบวงจร มีการดำเนินการตั้งแต่การวิจัย พัฒนา อาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการบริการ ตลอดจนดำเนินการด้านการผลิต ถึงขั้นจัดจำหน่ายหารายได้เข้าสู่ประเทศ และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ต่อยอดได้ถึงระดับสูงสุด เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน และกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก

Second Tier คือ กลุ่มประเทศที่มีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศครบวงจร แต่ยังไม่สามารถพัฒนาองค์ความรู้ต่อยอดได้ถึงระดับสูงสุดด้วยข้อจำกัดบางประการ เช่น ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ หรือการเมือง ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น อินเดีย บราซิล อาร์เจนตินา อิสราเอล ออสเตรเลีย สิงคโปร์ แคนาดา และแอฟริกาใต้

Third Tier เป็นประเทศที่มีความสามารถที่ผลิตยุทโธปกรณ์ได้เพียงบางส่วน เช่น ประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียน ยกเว้นสิงคโปร์ซึ่งได้รับงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาทางทหารจำนวนมาก

การยกระดับประเทศไทย ซึ่งสามารถผลิตยุทโธปกรณ์ได้เองเพียงบางส่วน จากระดับ Third Tier ให้อยู่ในระดับที่สูงกว่า จะเป็นการพัฒนาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกองทัพไทยอีกด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศที่อยู่ใน First Tier และ Second Tier เป็นประเทศที่มีเทคโนโลยีเป็นของตนเอง หรือมีความร่วมมือกับประเทศพันธมิตรเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงสะสมองค์ความรู้จากการวิจัยพัฒนา ตลอดจนมีความร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างแนบแน่น ตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศญี่ปุ่น จะเป็นลักษณะในเชิงของการเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างรัฐกับภาคอุตสาหกรรมเอกชน ผลิตรถยนต์ด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเกือบทั้งหมดของญี่ปุ่นจะเป็นของ

บริษัทยักษ์ใหญ่ด้านอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่ราย ตัวอย่างเช่น บริษัท Mitsubishi Heavy Industrial ที่ทำการผลิตรถถัง เครื่องบินรบ เรือดำน้ำ มิไซล์จากภาคพื้นสู่อากาศ ฯลฯ, บริษัท Kawasaki Heavy Industrial ที่ทำการผลิต เฮลิคอปเตอร์ลำเลียง ฯลฯ กลุ่มบริษัท IHI Corporation ที่ทำการผลิตเครื่องยนต์เครื่องบินฝึก และเครื่องบินรบ ฯลฯ¹³ จนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมของประเทศ แม้ว่าในระยะเริ่มแรกจะมีการเสาะแสวงหาทางด้านเทคโนโลยีจากประเทศอื่น แล้วมาผสมผสานกับองค์ความรู้เดิมที่ได้ทำการสะสมมา ทั้งที่เป็นของกองทัพและภาคเอกชน ให้นัยยะเวลาในการพัฒนา และเพื่อให้สามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเองในระยะเวลาย่นรวดเร็ว เพื่อพัฒนาอาวุธ ยุทธโปกรณ์รวมถึงการบริการด้านความมั่นคง ให้ตรงตามตามความต้องการของกองทัพได้

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

กรอบความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกลุ่มอาเซียน (ASEAN Defense Industry Collaboration: ADIC) เป็นกรอบความร่วมมือของประเทศในอาเซียนนั้น ที่มีผลต่อความมั่นคงของอาเซียนด้วย ซึ่งได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2554 ในการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ 5 (5th ASEAN Defense Ministers' Meeting: ADMM) ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มีความพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะช่วยนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มสมาชิกให้มีความแข็งแกร่ง สามารถลดการพึ่งพาจากภายนอกได้¹⁴

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศในอาเซียนนั้น มีสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ที่มีการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถผลิตอาวุธ ยุทธโปกรณ์หลายประเภทได้ กล่าวคือ อินโดนีเซีย สามารถผลิตปืนพก ปืนเล็กยาว ปืนกลเบา เครื่องยิงลูกระเบิด ปืนใหญ่สนาม ขนาด 105 มม. รถลำเลียงพลล้อยาง เรือตรวจการณ์ เครื่องบินลำเลียง เฮลิคอปเตอร์ ระเบิดชนิดต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องบินสอดแนมไร้คนขับ เป็นต้น ส่วนมาเลเซียได้ประกาศที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมทางทหาร อุตสาหกรรมต่อเรือ และอุตสาหกรรมอากาศยานให้ก้าวหน้าขึ้นไปสู่ระดับโลก ด้วยการดึงดูดบริษัทชั้น

นำของโลกอย่าง EADS, Spirit Aero, GE, Honeywell, Thales และอื่น ๆ ให้เข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่กำลังจัดสร้าง พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเรือให้แข่งขันได้ในระดับโลก รวมไปถึงการจัดตั้งหน่วยงานขายอาวุธของรัฐบาลที่จะช่วยนำบริษัทของมาเลเซียออกไปสู่ตลาดโลก สำหรับสิงคโปร์ได้รับงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาทางทหารจำนวนมาก นอกจากนี้ ทั้งมาเลเซียและสิงคโปร์ยังได้ลงนามเพื่อขยายความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับรัฐบาลอินเดียเมื่อปลายปี 2558¹⁵

สำหรับในประเทศอาเซียนมีวิธีการที่จะได้มาซึ่งเทคโนโลยีของต่างประเทศเพื่อนำมาผลิตใช้เอง เช่น ฟิลิปปินส์จะซื้ออาวุธมาใช้งานก่อน แล้วต่อเรื่องการค้าถ่ายเทเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถสร้างได้เองในอนาคต โดยจะสามารถพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่มีการพัฒนามาก่อนแล้ว ทำให้สะดวกและรวดเร็ว ในการต่อยอดองค์ความรู้เหล่านั้น ส่วนประเทศอินโดนีเซีย ก็ทำการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ มาผลิตด้วยตนเอง จนสามารถสร้างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มีขนาดใหญ่โตมากขึ้นได้¹⁶

สำหรับ กองทัพบกไทยนั้น การใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศอาเซียน และในทางกลับกันนั้น ยังมีไม่ค่อยมาก ซึ่งกองทัพบกไทยได้มีการใช้งานซ่อมบำรุงอาวุธยุทโธปกรณ์บางส่วน ผ่านตัวแทนผู้ผลิตในประเทศอาเซียน นอกจากนี้ กองทัพบกไทยเคยมีการจัดหา กระสุน และวัตถุระเบิดในสถานการณ์วิกฤตหรือกรณีฉุกเฉิน

การร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศนั้น นอกจากจะเป็นการค้าถ่ายเทและแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และองค์ความรู้ ตลอดจนสร้างโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรในการวิจัยพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างความไว้วางใจกัน และการสร้างเครือข่ายเพื่อรับประกันความมั่นคงได้อีก ด้วย โดยความร่วมมือระหว่างประเทศ จะมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเป็นคู่ค้า (ผู้ขายสินค้า – ผู้รับซื้อสินค้า), การเป็นหุ้นส่วนในการวิจัยพัฒนาและการผลิต เป็นต้น

สำหรับกองทัพบกไทยนั้น ได้จัดซื้อและได้รับการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์จากหลายประเทศ ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศจีน, ประเทศยูเครน, อิสราเอล เป็นต้น ทั้งนี้ได้มีการซื้อใบอนุญาตและต่อยอดพัฒนา เช่น ปลาย.เอ็ม 16, ปลาย.11, กระสุนและวัตถุระเบิดบางประเภท ทั้งนี้ กองทัพบกไทยมีความร่วมมือกับ DTI และให้โรงงานต้นแบบการวิจัยและพัฒนา ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ทำการผลิตเครื่องยิงจรวดหลายลำกล้องอีกด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นซึ่งมีศักยภาพในการออกแบบและผลิตรถถัง รถหุ้มเกราะ เรือรบเรือดำน้ำ และระบบขีปนาวุธ ด้วยตัวเอง ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการส่งออกยุทโธปกรณ์ โดยประเทศญี่ปุ่นเริ่มให้ความสำคัญกับการร่วมวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศกับมิตรประเทศในอาเซียน โดยเปิดช่องสำหรับการวิจัยและพัฒนาร่วมสำหรับเทคโนโลยีในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและเทคโนโลยีด้านการทหารที่ใช้สำหรับภารกิจรักษาความสงบและสันติภาพ ในขณะที่ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่จะพึ่งพาตนเองด้านยุทโธปกรณ์อย่างยั่งยืน การร่วมวิจัยและพัฒนากับญี่ปุ่นจึงเป็นการเปิดโอกาสและสร้างช่องทางให้กับหน่วยงานวิจัยและพัฒนา ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ในการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ ไปสู่การเป็นกองทัพที่ทันสมัยและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี¹⁷ ซึ่งประเทศญี่ปุ่นก็สามารถเป็นคู่ค้าและเป็นหุ้นส่วนรายใหม่ให้กับกองทัพบกไทยได้

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยยังมีขนาดเล็ก มีขีดความสามารถในการซ่อมบำรุง และสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์บางประเภทสนับสนุนให้แก่กองทัพได้ โดยจำแนกประเภท ดังนี้

1. ทหารผลิตได้เอง มีโรงงานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 36 โรงงาน¹⁸ มีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม 7 โรงงาน ได้แก่ (ศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือ กรมการพลังงานทหาร) โรงกลั่นน้ำมันฝาง, (กรมการอุตสาหกรรมทหาร) โรงงานแบตเตอรี่ทหาร, โรงงานวัตถุระเบิดทหาร, (ศูนย์อำนวยการสร้าง

อาวุธ) โรงงานต้นแบบการวิจัยและพัฒนา โรงงานสร้างปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิด โรงงานผลิตกระสุนปืนใหญ่และลูกระเบิดยิง, โรงงานเภสัชกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

- 1.2 กองบัญชาการกองทัพไทย 1 โรงงาน ได้แก่ (กรมแผนที่ทหาร) กองพิมพ์
 - 1.3 กองทัพบก 15 โรงงาน ได้แก่ (กองโรงงานวัตถุระเบิด) โรงงานผลิตวัตถุระเบิด, โรงงานผลิตชนวน, (กองโรงงานช่างแสง) โรงงานผลิตอาวุธ, โรงงานผลิตกระสุน และลูกระเบิด ศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ, (ศูนย์ซ่อมสร้างสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ) โรงงานซ่อมสร้างยุทธโปกรณ์สายสรรพาวุธ, โรงงานซ่อมยาง กรมสรรพาวุธทหารบก, กองผลิตสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร กรมการสื่อสารทหาร, (กองผลิตสิ่งอุปกรณ์) โรงงานผลิตเครื่องแต่งกายทหาร, โรงงานผลิตรองเท้าและเครื่องหนัง, โรงงานผลิตร่มและสิ่งอุปกรณ์ทางอากาศ, (กองเกี่ยกกาย) โรงงานผลิตเสปียง กรมพลธิการทหารบก และกรมวิทยาศาสตร์ทหารบก
 - 1.4 กองทัพเรือ 6 โรงงาน ได้แก่ (กรมสรรพาวุธทหารเรือ) กองโรงงานผลิตลูกปืนและวัตถุระเบิด, (กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ) กองผลิตและซ่อมบำรุง, (กรมพลธิการทหารเรือ) โรงงานตัดเย็บ และ (กรมอุททหารเรือ) อุททหารเรือธนบุรี, อุททหารเรือพระจุลจอมเกล้า, อุทยานวิมหิตตลอดดุยเดช
 - 1.5 กองทัพอากาศ 8 โรงงาน ได้แก่ (กรมสรรพาวุธทหารอากาศ) กองโรงงานสรรพาวุธที่ 1, กองโรงงานสรรพาวุธที่ 2, กองโรงงานสรรพาวุธที่ 3, กองโรงงานสรรพาวุธที่ 4, กองโรงงานสรรพาวุธที่ 5, กรมพลธิการทหารอากาศ, กรมช่างอากาศ และกรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ
2. ทหารมีส่วนในการควบคุม ส่งเสริม สนับสนุน หรือ อยู่ในแผนระดมสรรพกำลังทางอุตสาหกรรมเพื่อทหาร¹⁹ ในภาคเอกชนอีกประมาณ 60 บริษัท ซึ่งส่วนมากเป็นบริษัทที่รับซ่อมแซม ปรับปรุง หรือผลิตยุทธโปกรณ์ทางทหารบางประเภท เช่น วัตถุระเบิด เชื้อปะทุ กระสุนปืน รถยนต์นั่งกันกระสุน ยานพาหนะช่วยรบ เสื้อเกราะป้องกันกระสุน แอมโมเนียมไนเตรต ไนโตรเซลลูโลส รวมถึงอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ²⁰

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทำยที่สุด ภาคภาคเอกชนจะผู้ดำเนินการ โดยรัฐเป็นผู้ใช้ ควบคุม และสนับสนุน กองทัพบกไทยควรพิจารณาแปรสภาพหรือยุบโรงงานบางแห่งที่มีภาคเอกชนซึ่งมีศักยภาพในการผลิตสิ่งอุปกรณ์อยู่แล้วให้

ออกนอกระบบราชการ ทั้งนี้ กองทัพบกไทยต้องบูรณาการการใช้งานจากโรงงานที่สังกัดกระทรวงกลาโหมในระหว่างที่ยังไม่ได้แปรสภาพ ตลอดจนการใช้งานโรงงานของภาคเอกชน ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

สำหรับการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศหรือการป้องกันประเทศนั้น กองทัพบกไทยโดยเฉพาะกองทัพบกไทย ไม่ค่อยได้มีการให้บริการเท่าใดนัก จะมีกรมข่าวทหารบกซึ่งได้รับการสนับสนุนและการวิเคราะห์ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ภาพถ่ายทางอากาศ จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (Geo-Informatics & Space Technology Development Agency (Public Organization : GISTDA) โดย และกองทัพบกไทยได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle : UAV)

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ประเทศไทยได้ระบุอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม โดยกำหนดให้มีหน้าที่ ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ²¹ และกำหนดให้ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านนี้²² ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการยกร่าง พ.ร.บ.อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยประเทศไทยได้มีกฎหมายที่กำกับดูแลอุตสาหกรรมทหาร ได้แก่ พ.ร.บ.โรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550, พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530, พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธ ยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495, พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490²³

สำหรับนโยบายในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศนั้น มีมาควบคู่กับการตั้งกองทัพ โดยเน้นการผลิตอาวุธ ยุทโธปกรณ์ เช่น ดาบ โล่ ฯลฯ ขึ้นมาใช้เอง ต่อมาเทคโนโลยีด้านอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการค้าขายมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีการผลิต ซื้อขาย แลกเปลี่ยนอาวุธ ยุทโธปกรณ์ขึ้น โดยในประเทศไทยมีการจัดตั้งโรงงานในกระทรวงกลาโหมมาตั้งแต่ปี 2496 เพื่อให้กองทัพไทยมีความพร้อมในด้านกำลังพลและยุทธโธปกรณ์ ตามนโยบาย

เตรียมพร้อมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และนโยบายเร่งด่วนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม 2560 ที่ว่า “พัฒนากิจการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และการวิจัยพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่การผลิตใช้ในราชการและเพื่อการพาณิชย์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในปี 2560 ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคงและลดภาระงบประมาณการนำเข้าจากต่างประเทศด้วยการส่งเสริมและแสวงหาความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางทหาร เพื่อสนับสนุนนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ ตาม Thailand 4.0 ของรัฐบาล”²⁴

ทั้งนี้ กระทรวงกลาโหมได้มี คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 928/2535 ลง 23 ธ.ค.35 เรื่อง กำหนดนโยบายการดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมทหาร²⁵ มีสาระสำคัญคือ สนับสนุนภาคเอกชน ให้ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมทหาร ตั้งแต่ในยามปกติเพื่อประโยชน์ในการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร, ดำเนินการต่อโรงงานในสังกัดเหล่าทัพ และสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, พัฒนาพลังงาน, วิจัยและพัฒนาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการ, ให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม จัดหาผลิตภัณฑ์จากกิจการอุตสาหกรรมทหาร

นอกจากนี้ กระทรวงกลาโหมยังมีคำสั่งเป็นการเฉพาะให้เหล่าทัพและส่วนราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยการจัดหากระสุนปืนใหญ่ ลูกกระเบิดยิง และยุทโธปกรณ์จากศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธจากศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ซึ้อยา และเวชภัณฑ์ใช้สิ้นเปลืองจากโรงงานเภสัชกรรมทหาร จัดซื้อดินส่งกระสุนจากโรงงานวัตถุระเบิดทหาร และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ²⁶

อย่างไรก็ดี กฎหมายหลักในปัจจุบัน ได้ห้ามส่วนราชการผลิตสินค้าเพื่อแข่งขันกับเอกชน ซึ่งในการผลิตยุทโธปกรณ์ กระทรวงกลาโหมมิได้แข่งขันกับเอกชน ซึ่งกระทรวงกลาโหมมีการวางเงินทุนหมุนเวียนให้ผลิตอาวุธและสามารถขายและส่งออกได้ ตามระเบียบกองทุนหมุนเวียน จาก พ.ร.บ.งบประมาณ โดยมีคณะกรรมการทำหน้าที่กำกับดูแล²⁷ นอกจากนี้ นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศภาคเอกชนไทยของรัฐบาลก็

เป็นสิ่งผลักดันการสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้พัฒนายิ่งขึ้นไป ส่งผลให้การใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกองทัพบกไทยมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าขึ้นตามแนวทางสากล²⁸ ไม่เพียงที่จะดำเนินการเพื่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น ต้องอนุญาตให้จำหน่ายเชิงพาณิชย์ได้ด้วย ซึ่งควรที่จะผลักดันร่าง พ.ร.บ.อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นการเฉพาะ อีกทั้งควรที่จะปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย เช่น ด้านภาษีอากร เป็นต้น

โดยที่นโยบายของกองทัพบกไทยนั้น ดังที่กล่าวมาแล้วยังเป็นแค่นโยบายกว้างๆ แต่การผลักดันให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการสนับสนุนการใช้อาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก ดังที่ปรากฏว่าผู้ประกอบการในประเทศไทยซึ่งมีศักยภาพในการผลิตรถหุ้มเกราะ ที่มีสมรรถนะสูงได้ แต่กองทัพบกไทยกลับไปสั่งซื้อรถหุ้มเกราะจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ผลิตของไทยไม่สามารถพัฒนาการผลิตได้อย่างเข้มแข็งเท่าที่ควร²⁹

แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ

การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศจะเป็นการแสดงถึงอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเดิมให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม ส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศพัฒนาไปด้วยเช่นกัน ทำให้กองทัพบกไทยเพิ่มโอกาสให้ไทยได้ใช้งานอุตสาหกรรมเหล่านี้ที่สามารถสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้ โดยเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth)³⁰ แบ่งเป็น

1. การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) ประกอบด้วย
 - 1.1 อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-Generation automotive)³¹ โดยอุตสาหกรรมนี้จะส่งพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับยานยนต์ ให้เกิดนวัตกรรม ส่งผลให้การพัฒนายุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะยานยนต์ที่กองทัพบกไทยจะใช้งานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่ง สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงกลาโหม (Defence Technology Institute (Public Organization) :

DTI) ร่วมมือกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และสถาบันยานยนต์ (Thailand Automotive Institute) ทำการวิจัยพัฒนาชุดอุปกรณ์ บูรณาการขีดความสามารถภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนายานเกราะเพื่อการพึ่งพาตนเอง³²

- 1.2 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics)³³ จะเห็นได้ว่าอาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ โดยมากจะเกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมดิจิทัล
 - 1.3 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism)³⁴ อุตสาหกรรมนี้ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง จึงขอไม่กล่าวถึงในรายละเอียด
 - 1.4 อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)³⁵ รัฐบาลมีการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก โดยอุตสาหกรรมนี้จะเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร เป็นการส่งเสริมด้านความมั่นคงในทางอ้อม
 - 1.5 อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future)³⁶ ประเทศไทยมีผู้ประกอบการภาคเอกชนรายใหญ่จนถึงรายย่อยหลายราย อีกทั้งได้มีสินค้าด้านการแปรรูปอาหารที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบอาหารกระป๋อง อาหารแช่แข็ง อาหารบรรจุห่อ ซึ่งสามารถสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้เป็นอย่างดี เพียงแต่ต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย ตรงต่อความต้องการของกองทัพ
2. การเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ประกอบด้วย
 - 2.1 อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (Robotics)³⁷ โดย อุตสาหกรรมนี้ จะส่งเสริมให้กองทัพได้พัฒนาและมีอาวุธ ยุทโธปกรณ์ใหม่ๆ ตอบสนองต่อการดำเนินการด้านความมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้งานในสนามรบ การส่งกำลังบำรุง โดยจะควบคุมโดยมนุษย์โดยตรง และควบคุมระยะไกลโดยผ่านรีโมทคอนโทรล
 - 2.2 อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)³⁸ อุตสาหกรรมนี้ จะมีโครงการใหม่ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบินของประเทศไทย อาทิเช่น โครงการก่อสร้างศูนย์ซ่อมอากาศยาน, โครงการก่อสร้างศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรด้านการบิน โครงการก่อสร้างศูนย์วิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทหารในพื้นที่³⁹ ซึ่ง

กองทัพบกไทยสามารถนำมาใช้งานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้ ทั้งในเรื่อง การซ่อมอากาศยานที่กองทัพบกไทยมีอยู่ และการฝึกอบรมนักบินของกองทัพบกไทย

- 2.4 อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals)⁴⁰ พลังงานเป็นสิ่งสำคัญทางด้านความมั่นคง แต่อุตสาหกรรมนี้จะเน้นหนักด้านชีวภาพและเคมีชีวภาพ ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้งานด้านการทหารได้ จึงขอยกกล่าวถึง
- 2.5 อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)⁴¹ แนวโน้มการพัฒนาประเทศไทยในยุค 4.0 นั้น สิ่งที่ขาดไม่ได้คือพัฒนาในด้านต่างๆ ด้วยดิจิทัล อุตสาหกรรมป้องกันประเทศก็เช่นเดียวกัน อาวุธ ยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ก็จะขับเคลื่อนด้วยระบบดิจิทัล การประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ด้วยดิจิทัล มีการจำลองเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้วยข้อมูลข่าวสารเชิงดิจิทัล มีการทำโปรแกรมประยุกต์ผ่านอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things : IoT) รวมไปถึงการจัดการต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์
- 2.6 อุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)⁴² อุตสาหกรรมนี้ จะมาเติมเต็มการบริการและส่งกลับทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในระยะเริ่มแรกจะมีขึ้นในภาคตะวันออก 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี, จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นการส่งเสริมเพื่อตอบสนองนโยบายระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำหรับกองทัพบกไทยนั้นมีโรงพยาบาลทหารรองรับในภูมิภาคนี้อยู่แล้ว อาจช่วยบรรเทาความคับคั่งของคนไข้ได้อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้กองทัพบกไทยอาจแสวงความร่วมมือในการวิจัย พัฒนา การบริการทางด้านทางการแพทย์ได้

ปัจจัยในการพิจารณาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

สำหรับปัจจัยกองทัพบกไทยควรพิจารณาการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีหลายประการ โดยได้พิจารณาคัดเลือกปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

นโยบาย เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากนโยบายนั้น จะกำหนดทิศทางการดำเนินการ และส่งผลให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผู้บัญชาการทหารบก ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังเป็นแค่นโยบายกว้างๆ แต่การผลักดันให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการสนับสนุนการใช้อาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก กองทัพบกไทยควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ นโยบายระดับประเทศ ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ภาคเอกชนของไทยนั้น มีขีดความสามารถสูงในการผลิตอาวุธ ยุทโธปกรณ์ แต่ขาดการสนับสนุน จากภาครัฐ (โดยเฉพาะกองทัพ) ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เติบโตเท่าที่ควร กองทัพบกไทยควรมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและต้องให้ความสำคัญแก่สินค้าภายในประเทศเสียก่อน และมีความต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงก็ตาม

ผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติและศักยภาพของภาคเอกชน เมื่อกล่าวถึงผลิตภัณฑ์แล้ว ไม่เพียงแต่จะเป็นอาวุธ ยุทโธปกรณ์ หมายรวมถึงบริการด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศด้วย โดยผลิตภัณฑ์จะต้องเป็นที่ต้องการของกองทัพบกไทย หากไม่ตรงตามความต้องการ กองทัพบกไทยควรมีแนวทางในการวิจัย พัฒนาต่อยอดอาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งเสาะแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มาสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และเนื่องจากผลิตภัณฑ์ทางทหาร มีความสำคัญต่อเสถียรภาพความมั่นคงของชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นความลับของทางราชการที่ไม่ควรเปิดเผย ดังนั้น คุณสมบัติและศักยภาพของภาคเอกชน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาด้วย โดยกองทัพบกไทยควรเฟ้นหาผู้ประกอบการที่มีขีดความสามารถ และคำนึงถึงผู้ประกอบการที่สามารถไว้วางใจได้ อาจคัดเลือกจากผู้ประกอบการภายในประเทศที่เป็นของคนไทยก่อน

รูปแบบหรือลักษณะความร่วมมือ ที่ทำความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างกองทัพบกไทยกับโรงงานภาครัฐ (รวมในสังกัดกระทรวงกลาโหม) หรือ กองทัพบกไทยกับผู้ประกอบการเอกชน หรือ โรงงานภาครัฐกับผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือระหว่างผู้ประกอบการภาคเอกชนด้วยกันเอง จะทำให้เกิดเครือข่ายในสายการผลิตขึ้น โดยจะเป็นหลักประกันว่า

จะสนับสนุนงานของทัพได้อย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพบกไทยกับภาคเอกชนนั้น กองทัพบกไทยควรปรับเปลี่ยนท่าทีจากที่ในปัจจุบัน สำหรับการจัดหาอาวุธ ยุทโธปกรณ์ ส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะที่เป็นคู่ค้า มาเป็นลักษณะหุ้นส่วน เพื่อให้มีการพัฒนาอาวุธ ยุทโธปกรณ์อย่างต่อเนื่อง มีความมั่นคงและยั่งยืน ดังเช่น กองกำลังป้องกันตนเองของประเทศญี่ปุ่น ได้ใช้งานบริษัทเอกชนอย่างต่อเนื่องและยาวนาน แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์เป็นไปอย่างแนบแน่น

ข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวมาแล้ว การผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยจากระดับ Third Tier ก้าวไปสู่ระดับ Second Tier จะส่งผลให้การใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกองทัพบกไทยพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปอีก แต่การที่ผลักดันให้ดำเนินไปได้ด้วยความยั่งยืนนั้น ต้องมีการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องให้เป็นของตนเอง ด้วยการเสริมสร้างการวิจัย ซึ่งหมายรวมการพัฒนาบุคลากรด้านวิจัยด้วยการได้มาซึ่งองค์ความรู้ เทคโนโลยีนั้น บางครั้งต้องเสาะแสวงหาจากต่างประเทศ โดยกองทัพบกควรศึกษา วิจัย ถึงอาวุธ ยุทโธปกรณ์ ที่มีอยู่ให้ถ่องแท้ ซึ่งหมายรวมถึงการออกแบบ การเชื่อมโยงกันของระบบกลไก ข้อจำกัดต่างๆ ให้สามารถถอดแบบยุทโธปกรณ์นั้นและทำการผลิตได้ หากเป็นยุทโธปกรณ์ที่จัดหาใหม่ ต้องให้มีการถ่ายทอดและไม่มี การปิดกั้นเทคโนโลยี

แม้กระทรวงกลาโหมและกองทัพบกไทยจะมีนโยบายซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่การผลักดันให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการสนับสนุนการใช้อาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก กองทัพบกไทยควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน หากอาวุธ ยุทโธปกรณ์ ยังไม่ตรงตามความต้องการของกองทัพ นั้น ก็ควรเสริมสร้างการวิจัย พัฒนาต่อยอดอาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ ทั้งภายในและภายนอก กองทัพบกไทย ซึ่งหมายรวมสถาบันการศึกษาและวิจัย DTI และผู้ผลิต ทั้งนี้ การดำเนินการด้านนโยบายนั้น หมายรวมถึงนโยบายระดับประเทศ ให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายในประเทศด้วย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

กองทัพบกไทยควรค้นหาผู้ประกอบการภาคเอกชนที่มีขีดความสามารถ สามารถไว้วางใจได้ และมีเครือข่ายที่พอเพียง เพื่อให้มีการสนับสนุนอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และบริการด้านความมั่นคงให้มีความเพียงพอและต่อเนื่อง ทั้งนี้ กองทัพบกไทยควรปรับเปลี่ยนท่าทีจากเดิมที่เป็นลักษณะคู่ค้ำมาเป็นลักษณะ “หุ้นส่วน” ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา ด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

กองทัพบกไทยยังสามารถขยายความร่วมมือทั้งในประเทศอาเซียน โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศคู่ค้าของอาเซียน เช่นประเทศจีน ซึ่งกองทัพบกไทยได้ใช้งานอยู่แล้ว ประเทศอินเดีย ออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีศักยภาพในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นที่โดดเด่นในภูมิภาค

กองทัพบกไทยยังมีโอกาสในการขยายการใช้งานไปยังอุตสาหกรรมของประเทศไทยที่มีการส่งเสริมและพัฒนา ไม่ว่าจะเป็น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

บทสรุป

การใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสำหรับกองทัพบกไทยนั้น ยังสามารถขยายขอบเขตการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้ โดยเฉพาะการใช้งานด้านการบริการเพื่อความมั่นคงในลักษณะต่างๆ แต่ยังคงขาดผู้ประกอบการภาคเอกชนที่มีศักยภาพเพียงพอสำหรับในด้านการผลิต วิจัย พัฒนา ซ่อมสร้าง ดัดแปลง แก้ไข อาวุธ ยุทโธปกรณ์นั้น ดำเนินการได้โดย มุ่งเน้นการวิจัย พัฒนา แสวงหาองค์ความรู้ ในอาวุธ ยุทโธปกรณ์นั้นๆ มีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในการขยายความร่วมมือในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายในประเทศ, ประเทศอาเซียน รวมทั้งที่เป็นคู่เจรจา ทั้งประเทศที่มีอยู่เดิมและประเทศคู่ค้าหรือหุ้นส่วนรายใหม่ และยังมีโอกาสที่จะขยายการใช้งานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไปยังอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยส่งเสริมในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ¹ นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก (เพิ่มเติม) ประจำปีงบประมาณ 2557 (ลับ)
- ² ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม. 2559.
- ³ อนุชาติ บุนนาค พลตรี ดร. และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. มีนาคม 2558. หน้า 4
- ⁴ 本山美彦. 民営化される戦争 — 21世紀の民族紛争と企業. ナカニシヤ出版. 2004/10/01.
- ⁵ เรื่องเดียวกัน
- ⁶ เรื่องเดียวกัน
- ⁷ Solomon Hughes (แต่ง). 松本 剛史 (แปล). 対テロ戦争株式会社—「不安の政治」から営利をむさぼる企業. 2008/10/22.
- ⁸ 本山美彦. 民営化される戦争 — 21世紀の民族紛争と企業. ナカニシヤ出版. 2004/10/01.
- ⁹ Singapore Technologies Electronics Limited. [เข้าถึงเมื่อ 3 มี.ค. 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.stee.stengg.com/group/training/solutions/simulation.html#013>
- ¹⁰ 本山美彦. 民営化される戦争 — 21世紀の民族紛争と企業. ナカニシヤ出版. 2004/10/01.
- ¹¹ เรื่องเดียวกัน
- ¹² ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ.2560] เข้าถึงได้จาก http://thailand.prd.go.th/1700/ewt/aseanthai/ewt_news.php?nid=5825&filename=index
- ¹³ Never まとめ. [เข้าถึงเมื่อ 24 ก.พ. 2560]. เข้าถึงได้จาก: <https://matome.naver.jp/odai/2136783605878107701>
- ¹⁴ ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์. [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ.2560]. เข้าถึงได้จาก http://thailand.prd.go.th/1700/ewt/aseanthai/ewt_news.php?nid=5825&filename=index

¹⁵ เรื่องเดียวกัน

¹⁶ นุชชาติ บุนนาค พลตรี ดร. และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. มีนาคม 2558. หน้า 95

¹⁷ หลักเมืองออนไลน์. เปิดประตูสู่เทคโนโลยีป้องกันประเทศ 34. [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ.2560]. เข้าถึงได้จาก <http://smlclick.co.th/lakmuangonline/?p=108>. 3 มีนาคม 2556

¹⁸ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม. 2559.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

²⁰ ส่วนอาเซียน สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ.2560] เข้าถึงได้จาก http://thailand.prd.go.th/1700/ewt/asean thai/ewt_news.php?nid=5825&filename=index

²¹ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กท. พ.ศ. 2551 มาตรา 8(4)

²² พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สร.และสป. กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 มาตรา 13

²³ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม. 2559.

²⁴ เรื่องเดียวกัน

²⁵ เรื่องเดียวกัน

²⁶ เรื่องเดียวกัน

²⁷ นุชชาติ บุนนาค พลตรี ดร. และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. มีนาคม 2558. หน้า 95

²⁸ เรื่องเดียวกัน. หน้า 47

²⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 96

³⁰ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 – 2564) [รายงานหลัก]. พฤศจิกายน 2559. หน้า 1

³¹ เรื่องเดียวกัน

³²ไทยรัฐออนไลน์. [เข้าถึงเมื่อ 23 ก.พ.2560]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/329940>. 3 มีนาคม 2556

³³ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 – 2564) [รายงานหลัก]. พฤศจิกายน 2559. หน้า 1

³⁴ เรื่องเดียวกัน

³⁵ เรื่องเดียวกัน

³⁶ เรื่องเดียวกัน

³⁷ เรื่องเดียวกัน

³⁸ เรื่องเดียวกัน

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า VII

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1

⁴¹ เรื่องเดียวกัน

⁴² เรื่องเดียวกัน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอกบรรณศิริ บัวเผื่อน

วัน เดือน ปี เกิด 23 กันยายน 2513

ประวัติสำเร็จการศึกษา

- พ.ศ. 2538 ปริญญาตรี (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์) รุ่นที่ 39
โรงเรียนนายร้อยรวมเหล่าญี่ปุ่น
- พ.ศ. 2540 ปริญญาโท (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ (โอเปอร์เรชันรีเสิร์จ)) รุ่นที่ 34
โรงเรียนนายร้อยรวมเหล่าญี่ปุ่น
- พ.ศ. 2542 หลักสูตรชั้นนายร้อยสื่อสาร รุ่นที่ 42
โรงเรียนทหารสื่อสาร กรมการทหารสื่อสาร
- พ.ศ. 2544 หลักสูตรชั้นนายพันสื่อสาร รุ่นที่ 36
โรงเรียนทหารสื่อสาร กรมการทหารสื่อสาร
- พ.ศ. 2551 หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 86
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- พ.ศ. 2553 หลักสูตรการจัดงานส่งกำลังบำรุงชั้นสูง รุ่นที่ 53
โรงเรียนส่งกำลังบำรุง กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก
- พ.ศ. 2556 หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรญี่ปุ่น ชุดที่ 60
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรญี่ปุ่น

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2540 - 2550 อาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- พ.ศ. 2550 - 2551 ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- พ.ศ. 2551 - 2552 หัวหน้าแผนกแผน กองส่งกำลังบำรุง กรมยุทธศึกษาทหารบก
- พ.ศ. 2552 - 2555 ประจำกอง กองการฝึก กรมยุทธศึกษาทหารบก
- พ.ศ. 2555 - 2557 ประจำ กรมยุทธศึกษาทหารบก
- พ.ศ. 2557 - 2560 หัวหน้าแผนกกรรมวิธีและประมวลผลข้อมูล กองฝึกจำลองยุทธ์
ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก

ตำแหน่งปัจจุบัน

- พ.ศ. 2560 รองผู้อำนวยการ กองฝึกจำลองยุทธ์ ศูนย์พัฒนาหลักนิยม
และยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก